

Terry Pratchett

KÜÇÜK ÖZGÜR

ADAMLAR

BİR DİSKDÜNYA® ROMANI

2010

Delî

Terry Pratchett

1948 yılında İngiltere’de doğan Sör Terry Pratchett, çağdaş fantezi ve mizah edebiyatının önde gelen isimlerinden biri. Hayalgücü, Büyük A’Tuin’in zihni kadar geniş; kalemi ise Rincewind’in cesareti kadar bükülgen olan Terry Pratchett’in yarattığı DiskDünya evrenine ait, 41 roman ve irili ufaklı yan kitaplar var. Bunlar dışında; 2010 İngiliz Yazarlar Ödülü sahibi *Ulus* ile, çocuklara yönelik yazdığı *Johnny Maxwell* serisi de yazarın külliyatını süslüyor.

Kendisine dünya çapında şöret getiren ve devasa bir hayran kitlesi kazandıran DiskDünya serisi, film ve dizilere; tiyatro, radyo ve bilgisayar oyunlarına uyarlandı. Pratchett’in eserleriyle sayısız ödül kazanmış olması yetmezmiş gibi, adına verilen bir de “ilk kitap ödülü” var.

Pttery, 2015 yılında ne yazık ki boyut değiştirerek hayranlarını ve yarattığı dünyayı öksüz bıraktı. Fakat bugün hâlâ aramızda dolaştığını rivayet edenler de az değil. Büyünün gücüyle tabii.

Terry Pratchett, halen İngiltere’de ‘kitabı raflardan en çok araklanan yazarlar’ listesinde başı çekiyor.

www.terrypratchett.co.uk

Delidolu Yayınlarından Çıkan Kitapları:

DiskDünya

Büyünün Rengi

Fantastik Işık

Eşit Haklar

Mort

Hasbüyü

Ucube Kocakarılar

Küçük Özgür Adamlar

Çobanın Tacı

Tudem Yayınlarından Çıkan Kitapları:

Ulus

Muhteşem Maurice ve Değişmiş Fareleri

Johnny Maxwell

İnsanlığı Ancak Sen Kurtarabilirsin

Johnny ve Ölümler

Johnny ve Bomba

© 2003, Terry and Lyn Pratchett
© 2006, Tudem Yayın Grubu • 1476/1 Sk. No: 10/51
Alsancak - Konak/İZMİR

İlk baskı 2003 yılında, İngiltere’de *The Wee Free Men* adı ile
Random House Children’s Books tarafından gerçekleştirilmiştir.

ISBN: 978-605-5060-60-2

Birinci Baskı: 2007
(*Kitabın ilk üç baskısı Tudem markasıyla yapılmıştır.*)
Dördüncü Baskı: Eylül 2016 (2000 adet)

Yayınevi sertifika no: 11945 Matbaa sertifika no: 26886

Türkçeleştiren: Niran Elçi
Editör: Ümit Mutlu
Dizi Editörü: Burhan Düzçay
Son Okuma: Sinan Çam
Kapak Görseli: Paul Kidby
Kapak Tasarımı: Burak Tuna
Baskı ve Cilt: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. km. Başkent OSB 22. Cadde No: 6 Malıköy/Ankara
0 312 284 18 14

Tüm hakları saklıdır.

Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın
tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik,
mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELIDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.nin
tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr

Terry Pratchett

KÜÇÜK ÖZGÜR
ADAMLAR

BİR DİSKDÜNYA® ROMANI - 30

De/i

Bölüm 1

BAŞARILI BİR GÜM

Bazı şeyler diğerlerinden önce başlar.

Yağan, bir yaz yağmuruydu ama yağmurun kendisi bunun farkında değil gibiydi. Bir kış fırtınası gibi bardaktan boşanırcasına yağıyordu.

Bayan Sezgiye Kene, çarpık çurpuk çalıların yetersiz korumasına sığınmış, evreni keşfediyordu. Yağmur umurunda değildi. Cadılar kolay kururdu.

Evreni keşfetme işini; bir iple bağlanmış iki dal parçası, ortası delik bir taş, bir yumurta, kendi çoraplarından teki –ki onda da bir delik vardı– bir topluiğne, bir parça kâğıt ve minicik kalmış bir kurşunkalemle yapıyordu. Sihirbazların aksine, cadılar pek az malzeme ile idare etmeyi öğrenirdi.

Malzemeler birbirlerine bağlanmış, bükülmüş ve bir... aygıt yapılmıştı. Bayan Kene dürtüklediği zaman tuhaf tuhaf hareket ediyordu. Çubuklardan biri yumurtanın tam ortasından geçiyor gibiydi ve tek bir iz bırakmadan diğer yandan çıkıyordu.

“Evet,” dedi Bayan Kene alçak sesle, yağmur şapkasının kenarından akarken. “İşte burada. Dünyanın duvarlarında kesin bir dalgalanma. Çok endişe verici. Muhtemelen bir başka dünya

burası ile bağlantı halinde. Bu hiç iyi değil. Oraya gitmeliyim. Ama... sol dirseğime göre orada bir cadı var zaten..."

"O zaman o cadı halleder," dedi küçük ve şimdilik gizemli bir ses, ayaklarının dibinden bir yerden.

"Hayır, doğru olamaz. O tarafta Tebeşir Bölgesi var," dedi Bayan Kene. "Tebeşir zeminde iyi bir cadı yetişmez. Tebeşir dediğin, kilden birazcık serttir. Bir cadı yetiştirmek için iyi, sağlam kayalara ihtiyacın vardır, inan bana!" Bayan Kene başını iki yana sallayarak yağmur damlalarını çevreye saçtı. "Ama genelde dirseklerim çok güvenilirdir."*

"Neden konuşuyoruz ki? Gidip görelim," dedi ses. "Burada doğru düzgün iş çıkaramıyoruz, değil mi?"

Bu doğrudu. Ovalar cadılara iyi gelmezdi. Bayan Kene biraz otacılık yaparak, biraz kısmetsizlik falı bakarak** birkaç kuruş kazanıyordu ve çoğu gece ahırlarda uyuyordu. İki kez de gölete atılmıştı.

"Öylesine içeri dalamam," dedi. "Bir başka cadının bölgesine olmaz. Bu asla, ama asla işe yaramaz. Ama..." duraksadı. "Cadılar hiç yoktan ortaya çıkıvermezler. Bir bakalım..."

Cebinden çatlak bir fincan tabağı çıkardı ve şapkasını eğerek siperliğine dolan yağmur suyunu tabağa boşalttı. Sonra diğer cebinden bir mürekkep şişesi alıp suyu karartmaya yetecek kadar mürekkep döktü.

Yağmur damlamasın diye tabağı avuçlarının arasına aldı ve gözlerinin sesini dinledi.

■

* İnsanlar "yüreğinin sesini dinle" gibi şeyler söyler ama cadılar başka şeyleri de dinlerler. Böbreklerinizin size neler söyleyebildiğini bilerseniz hayret edersiniz.

** Sıradan falcılar size olmasını istediğiniz şeyleri anlatırlar; cadılar ise siz istesiniz de istemeseniz de neler olacağını söylerler. Tuhaftır ama, cadıların falları daha doğru çıkmasına rağmen sıradan fallar kadar tutulmaz.

Yarım hindistancevizi kabuğundan büyük olmayan yuvarlak bir sepetti bu, deliklerini tıkayıp suyun üzerinde yüzmesini sağlayan bir şeyle kaplıydı. Yalnızca on beş santim boyunda küçük bir adam, sepetin içinde ayakta duruyordu. Adamın gür, düzensiz, kızıl saçlarının arasına tüyler, boncuklar ve kumaş parçaları takılmıştı. Kızıl sakalı da saçları kadar fena durumdaydı. Bedenin kalanında, mavi dövmelele kaplanmamış yerler, minik bir İskoç eteğiyle örtölmüştü. Adam yumruğunu ona sallayarak bağıırıyordu:

“Amanın! Çışşarı ordan, seni kaçık mini kız seni! Yeşil kelleye tikkat!”

Ve sonra teknesinin yanından sarkan ip parçasını çekıştirdi. Bir an sonra bir başka kızıl kafalı adam nefes nefese suyun yüzüne çıktı.

“Balna zaman yoh!” dedi ilk adam, ikinciye tekneye çekerek. “Yeşil kelle geliyo!”

“Amanın!” dedi sudan çıkan, üzerinden sular akarak. “Biz giderski!”

Sonra minicik bir küreği kaptı ve çabuk çabuk kürek çekerek sepeti hızla uzaklaştırdı.

“Afedersiniz!” diye bağırdı Tiffany. “Siz peri misiniz?”

Ama yanıt alamadı. Küçük, yuvarlak tekne sazların arasında kaybolmuştu bile.

Muhtemelen değiller, diye karar verdi Tiffany.

Sonra karanlık bir sevinç içinde, bir fısırtı işitti. Rüzgâr yoktu ama ırmak kıyısındaki karaağaç çalılıkları sallanmaya, hışır-damaya başladı. Sazlar da öyle. Eğilmediler, yalnızca bulanıklaştılar. Her şey bulanıklaşmıştı, sanki biri dünyayı eline almış sallıyordu. Hava fışırıdıyordu. İnsanlar kapalı kapılar arkasında fısıldıyordu...

Kıyının hemen dibindeki su köpürmeye başladı. Burası çok derin değildi, Tiffany'nin ancak dizlerine gelirdi. Ama aniden daha koyu, daha yeşil ve bir şekilde daha derin oldu...

Kız tam birkaç adım gerilemişti ki, sudan uzun ve sıksa kollar çıktı ve biraz önce durduğu yeri çılgınca pençeledi. Tiffany bir anlığına keskin dişleri, kocaman yuvarlak gözleri olan ince bir surat ve su bitkileri kadar yeşil, sırlıslık saçlar gördü; sonra yaratık yine derinlere gömüldü.

Su, yaratığın üzerine kapanmadan Tiffany, kıyıda Wentworth'un kurbağa pastası yapmakta olduğu yere doğru koşmaya başlamıştı bile. Tam köpüklü sular kıyıdaki kıvrımı dolanmıştı ki çocuğu kaptı. Su bir kez daha kaydı, yeşil saçlı yaratık fırladı ve uzun kollar çamuru pençeledi. Sonra çığlık attı ve suya düştü.

"Çişim var!" diye haykırdı Wentworth.

Tiffany onu duymazdan geldi. Düşünceli bir ifade ile ırmağı izliyordu.

Hiç korkmuyorum, diye düşündü. Ne tuhaf. Korkmam gerekir, ama ben yalnızca kızgıyım. Yani, korkuyu kor-kızıl bir top gibi hissedebiliyorum ama öfke, onun serbest kalmasına izin vermiyor...

"Wenny tuaalete gitçek işte, gitçem gitçem gitçem!" diye çığlık attı Wentworth.

"Git o zaman," dedi Tiffany dalgın dalgın. Dalgalar hâlâ kıyıya vuruyordu.

Bunu kimseye anlatamazdı. Herkes, keyifleri yerindeyse, "Çocukta amma da hayal gücü var!" derdi. Ters bir zamanlarındaysa da, "Masal anlatma!"

Tiffany hâlâ öfkeliydi. Bir canavar ne cüretle ırmakta ortaya çıkardı? Özellikle de böylesine... böylesine... saçma bir canavar! Kim olduğunu sanıyordu o canavar kadın?

İşte bu Tiffany, eve dönüyor. Ayağında kocaman, ağır botlar... Babası tarafından sık sık onarılmış ve Tiffany'den önce ablaları tarafından kullanılmış. Ayağından sıyrılıvermesin diye kat kat çorap giymesi gerekiyor. Gerçekten büyükler. Tiffany bazen kendini, botları gezdirmenin bir yolundan ibaretmiş gibi hissediyor.

Sonra bir de elbisesi var. Ondan önce ablalarına aitti ve annesi elbiseyi o kadar çok kısalttı, uzattı, çıkarttı ve giydirdi ki artık atılması gerekirdi. Ama Tiffany elbisesini seviyor. Eteği ta ayak bileklerine kadar geliyor ve ilk rengi her ne idiyse, şimdi beyaza çalan mavi renkte; ki şansına bu, tam da yolun kenarında uçuşan keleklerin rengi.

Sonra bir de yüzü vardı. Beyaz bir ten, kahverengi gözler ve kahverengi saçlar. Özel bir yüz değil. Onu izleyen biri olsa –örneğin bir tabağa doldurduğu siyah sudan izleyen biri– başını vücudunun geri kalanına göre biraz iri bulabilir, ama belki büyüdükçe doldurur o kafayı.

Şimdi yükselelim, daha yükselelim, ta ki yol bir kurdeleye, Tiffany ve kardeşi iki minik noktaya dönüşene kadar. İşte Tiffany'nin yaşadığı yer burası...

Buraya Tebeşir diyorlar. Sıcak yaz ortası güneşi altında, alçalıp yükselen yeşil otlaklar uzanıyor. Buradan bakınca, kısa çimenlerin üzerinde ağır ağır hareket eden koyun sürüleri, yeşil bir gökyüzündeki bulutlar gibi süzülüyor. Orada burada çoban köpekleri, kuyrukluyıldızlar gibi çimenlerin üzerinde koşturuyor.

Ve sonra, gözler daha da yükselince, arazi uzun, yeşil bir tümseğe dönüşüyor; tıpkı dünyanın üzerine uzanmış kocaman bir balina gibi...

...ve çevresinde, tabaktaki mürekkep karası renginde yağmur suyu var.

Bayan Kene başını kaldırdı.

“Teknedeki o minik yaratık Nac Mac Feegle halkındandı!” dedi. “Peri ırkları arasında en çok korkulanı! Küçük Özgür Adamlar’dan troller bile kaçır! Ve içlerinden biri kızı uyardı!”

“O zaman kız bir cadı, öyle mi?” dedi ses.

“O yaşta mı? İmkânsız!” dedi Bayan Kene. “Ona öğretecek kimse yok! Tebeşir’de cadı bulunmaz! Fazla yumuşak. Ama... kız korkmadı...”

Yağmur durmuştu. Bayan Kene başını kaldırdı ve sıkılıp suyu çıkarılmış alçak bulutlara baktı. Sekiz kilometre kadar uzaktaydılar.

“Çocuğa göz kulak olmak gerek,” dedi. “Ama tebeşir dediğin, üzerinde cadı yetişmeyecek kadar yumuşaktır...”

Tebeşir’de daha yüksek olan tek şey dağlardı. Mor-gri, keskin yamaçlı dağların zirvelerinden yazın bile karlar sarkardı. “Gök-yüzünün gelinleri,” demişti Sızı Nine onlara bir defasında. Konuşması, özellikle de koyunlarla ilgili olmayan bir şey söylemesi o kadar sıra dışıydı ki Tiffany’nin aklında kalmıştı. Dahası, kesinlikle doğru bir şeydi söylediği. Kışın, hepsi beyazlara bürünmüşken ve kar serpintileri gelin başı gibi dalgalanırken dağlar tıpkı gelinler gibi görünüyordu.

Nine, eski sözcükler kullanırdı ve eski tuhaf deyimler bulurdu. Otlığa, Tebeşir yerine “yayla” derdi. Yaylalarda yeller soğuk eser, diye düşünmüştü Tiffany ve sözcük aklına yerleşivermişti.

Çiftliğe vardı.

Terry Pratchett

KÜÇÜK ÖZGÜR ADAMLAR

*“Yapabilenler, yapamayanlar için
yapmalıdır. Sesleri olmayanlar için,
biri sesini yükseltmelidir.”*

Tiffany Sızı, sadece dokuz yaşında ama DiskDünya’nın amansız kaderi onu cadılık yoluna itmeye başladı bile. Küçük kardeşinin kraliçe tarafından kaçırılması, Tiffany’yi hem öfkeliyor hem de yeteneklerini kazandırıp kötülükle mücadeleye başlamasını sağlıyor. Tabii ki Küçük Özgür Adamların da yardımıyla.

*“Kral yok! Kralça yok! Bey yok! Efendi yok!
Bi daa kimse bizi aldatamıyacak!”*

Küçük Özgür Adamların telaffuzları pek iyi olmayabilir, ancak sahip oldukları cesaret koca bir sözlüğe bedel! Üstelik de hiçbir şeyden korkmazlar! Yani... avukatlar ve bürokrasi dışında.

DiskDünya’nın ‘Tiffany Sızı’ serisinin ilk kitabı *Küçük Özgür Adamlar*, Disk’in emek ve verimlilik dolu topraklarında geçen nostaljik, romantik ve elbette büyü bir macera.

www.delidolu.com.tr
f/delidolu @delidolukitap

